

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra správního práva

Posudek oponenta rigorózní práce

Název práce: Modely správy soudnictví
Autor: Mgr. Adam Brychta
Autor posudku: JUDr. Milan Podhrázký, Ph.D.

---

1. Téma, originalita a přínos práce:

Problematika správy soudnictví nepochybně představuje jedno z témat, které je sice z hlediska řady veřejnoprávních disciplín ale i dalších společenských věd nesmírně zajímavé a pro fungování státní moci jako celku velmi důležité, nicméně na druhou stranu je mu z mnoha důvodů věnována pouze omezená odborná pozornost. S ohledem na výše uvedené je proto třeba nepochybně ocenit originalitu i náročnost tématu, na něž se autor posuzované práce zaměřil. Jak ostatně sám v úvodu ke své práci upozorňuje, volba optimálního modelu správy soudnictví je diskutovaným tématem, které rozděluje zástupce výkonné a soudní moci i další členy právnické obce napříč celým kontinentem (str. 8). Pokud tedy jde o originalitu a zamýšlený přínos dané práce, nelze mít pochybnosti o tom, že tato požadavky kladené na rigorózní práci splňuje. Z předložené práce je zjevné, že autor se problematikou správy soudnictví a jejich jednotlivých modelů zabývá dlouhodobě, což je nepochybně dobrým předpokladem pro zpracování dané tematiky.

Určitou pochybnost lze naopak vyslovit ve vztahu k metodologickému přístupu autora. Problém neshledávám ani tak v tom, že autor práci obhajuje na katedře správního práva, byť dané téma může stejně tak dobře spadat i do jiných právních odvětví, dokladem komplikovanosti zařazení daného tématu do rámce klasicky členěných právních disciplín je ostatně samostatný (mimo klasická členění právních odvětví a kateder fungujících) Ústav pro otázky soudnictví v rámci Právnické fakulty MU v Brně. Autor se stejně tak poměrně obsáhle věnuje nezbytnému vymezení pojmů „správy soudnictví“ či ještě problematičtějšího pojmu „samosprávy soudnictví“ (viz str. 12-13, resp. str. 18 a násl.) a je si problémového uchopení daného tématu nepochybně vědom (dalo by se možná i říci, že práce ve svém úvodu obsahuje vymezení různých pojmů až příliš). Moje hlavní výhrady se z hlediska metodologického týkají spíše „širšího“ přístup autora k popisu dané problematiky, který k němu přistupuje nejen z hlediska klasických přístupů právní vědy, ale též z hlediska „souvisejících společenských poznatků vyplývajících z praxe“ (str. 10). Především, že v žádném případě nejsem odpůrcem toho, je-li na právní instituty nahlíženo i optikou jiných společenských věd či poznatků o jejich praktické aplikaci. Tento jiný pohled naopak může být někdy velmi přínosný. Uvedený přístup nicméně klade na autora zvýšené požadavky v tom smyslu, aby zejména jde-li o vědecký text, jeho závěry by měly být dostatečně podloženy a při vyslovení obdobných závěrů byly zachovány standardní metody vědecké práce. Zmínit lze v této souvislosti např. východisko autora, že soudci daleko více zainteresovaně odkážou posoudit potřeby soudnictví (str. 17), kategorický závěr o tom, že výkonná moc v ČR trvale při správě soudnictví selhává (doplňeny pouze odkazem na již nepříliš aktuální prameny navíc

ze své povahy – autora či periodika – podporující názor autora práce), za zjevně velmi zjednodušující pak lze dále označit např. některé závěry hodnotící rozhodovací činnost soudů v Itálii (str. 48), což by bylo možno doplnit i odkazy na další části práce (zejména v bohatém poznámkovém aparátu). Byť lze obdobné postřehy autora označit zajímavé, přičemž s řadou z nich se mohou osobně ztotožňovat, je třeba trvat na tom, že rigorózní práce by si měla vždy zachovat z hlediska svých závěrů především přístup vědecký.

2. Obsahové zpracování práce (včetně struktury, proporcionality a práce s právní úpravou, odbornou literaturou a judikaturou):

Posuzovaná rigorózní práce se vedle úvodu, závěru, cizojazyčného resumé a seznamu použité literatury (pramenů) a zkratk člení na 7 samostatných hlavních částí, které jsou dále ku prospěchu práce vnitřně strukturovány, přičemž součástí práce jsou též zajímavé srovnávací tabulky a grafická znázornění, které práci vhodně doplňují (str. 123 a násl.).

Autor se nejprve zabývá „*Pojmem správy soudnictví*“ (část 1., str. 12-27) a vymezením „*Modelů správy soudnictví podle teorie*“ (část 2., str. 28-32). Následně se pak posuzovaná rigorózní práce věnuje popisu správy soudnictví ve vybraných státech náležejících z hlediska systému správy soudnictví jednak do tzv. systému ministerského (část 3., str. 33 – 42), a jednak do systému tzv. samosprávného (část 4. str. 48-111). Své komparativní závěry pak autor shrnuje v rámci samostatné vyhodnocující části práce (část 5., str. 112-126). Samostatnou pozornost pak autor věnuje i „*Modelu správy soudnictví v České republice*“ (část 6., str. 128 - 159) a vyhodnocení tohoto modelu (část 7., str. 160 -215).

Pokud jde o strukturu a proporcionalitu jednotlivých částí práce, je možné konstatovat, že s ohledem na svůj rozsah a poměr jednotlivých částí práce nepochybně ob stojí. Nelze nicméně v této souvislosti přehlédnout, že autorem vymezený obsah správy soudnictví v úvodní části práce (z něhož by se dalo vyvozovat další zaměření práce) ne zcela koresponduje s dalšími částmi práce (popis správy justice z hlediska jednotlivých modelů či států), popisem modelu správy soudnictví v ČR i úvahám *de lege ferenda*. Je sice nutno připustit, že „další působnosti“ správy soudnictví, jimiž se autor zabývá u jednotlivých srovnávaných zemí, jsou často značně odlišné (řada institutů se liší z hlediska základní koncepce) a určitou komplikací nepochybně může být i dostupnost pramenů k některým institutům správy soudnictví. Přes výše uvedené mám nicméně za to, že práci by prospěla ještě jasnější sjednocující linie, a koneckonců třeba i jasnější vysvětlení toho, proč a na základě jakých kritérií je popisována úprava práve v autorem zvolených státech (a nikoliv třeba ve státech jiných).

Z hlediska práce s prameny autor bezpochyby prokázal schopnost odpovídajícím způsobem pracovat s odbornými texty, právními předpisy i judikaturou. Autor pracoval i se zdroji zahraničními, což je nicméně z hlediska srovnávacího zaměření práce podmínka nezbytná. Strukturu pramenů lze považovat pro danou práci za dostatečnou. Autor (vzhledem k tématu a zaměření práce) odpovídajícím způsobem pracoval i se soudní judikaturou (z hlediska našich podmínek především Ústavního soudu). Jistou výtku lze v této souvislosti uplatnit v tom směru, že autor zjevně s některými prameny pracoval více, z jiných pak vycházel toliko okrajově. To je jistě přirozené, nicméně skýtá to i jisté nebezpečí např. z hlediska aktuálnosti takového podkladu (na myslí mám např. autorem často zmiňovanou analýzu Nejvyššího správního soudu z roku 2008).

3. Formální úroveň práce (včetně práce s citacemi a poznámkovým aparátém):

Přihlédneme-li k formálním náležitostem, je rigorózní práce zpracována v zásadě řádně a v souladu se stanovenými požadavky. Text neobsahuje zásadní stylistické chyby či výraznější překlepy (i když jich není zcela prostý, např. str. 7, str. 136 a str. 164). Drobnou výhradu lze pak vznést k neúplným a nejednotným odkazům na soudní judikaturu (např. str. 28), stejně tak mohly být pro větší přehlednost práce zavedeny vhodné zkratky právních předpisů.

Poznámkový aparát autor využíval způsobem odpovídajícím úrovni dané odborné vědecké práce, jak již přitom bylo výše naznačeno, na některých místech práce se nemohu ubránit dojmu, že byl poznámkový aparát z hlediska četnosti či z hlediska obsahového až zbytečně nadužíván.

4. Celkové hodnocení práce a její doporučení k obhajobě: (včetně naplnění zadání a cíle práce):

Posuzované dílo je zpracováno tak, že i přes výše uvedené výtky podle mého názoru odpovídá formálním i obsahovým požadavkům kladeným na rigorózní práce, přičemž základní cíle práce a zpracování tématu byly naplněny. Jak již bylo výše naznačeno, k práci sice lze mít určité metodologické výhrady, stejně tak jako byly vzneseny některé výtky ke struktuře práce, na druhou stranu nelze odhlédnout od toho, že volbu daného tématu lze označit přinejmenším za velmi odvážnou, jedná se o téma originální, k jehož zpracování autor nepřistoupil pouze klasickým právnickým „popisem“. Přestože si tímto (výše již podrobně rozebraným) postupem v řadě ohledů práci zkomplikoval, celkově lze konstatovat, že v rámci svého nelehkého úkolu v zásadě obstál. Pozitivní je samozřejmě i to, že autor neváhal vyjádřit svůj vlastní pohled na řešení některých sporných otázek či dokonce doplnil argumenty judikatury či odborné literatury (např. úvahy v případě tzv. soudcokracie, str. 172 a násl.). Byť v této souvislosti je nutno opětovně připomenout, že autor se naopak mohl vyvarovat některých svých závěrů, které se z vědeckého hlediska mohou jevit zkratkovité či nepodložené (viz výše).

Lze tedy uzavřít, že přes výše uvedené výhrady autor dostatečným způsobem prokázal hlubší znalost zpracovávané tematiky i schopnost samostatně odborně pracovat. Odpovídajícím způsobem současně vyjevil svůj náhled na řešení některých popisovaných sporných otázek a prokázal dostatečnou orientaci v souvisejících pramenech (včetně zahraničních). Jsem tedy toho názoru, že předložená rigorózní práce odpovídá stanoveným požadavkům v té míře, že ji lze doporučit k obhajobě.

5. Otázky a připomínky doporučené k rozpravě při obhajobě:

V rámci ústní obhajoby rigorózní práce by se autor měl vypořádat s výtkami obsaženými v tomto posudku a samozřejmě by měl být schopen zodpovědět otázky vzešlé z diskuse před zkušební komisí. Z obhajoby by také mělo být zřejmé, že závěry učiněné v práci v písemné podobě je autor schopen přehledně a srozumitelně formulovat též ústně.

Jako případná témata k diskusi u ústní obhajoby navrhuji:

- 1) Konfrontace některých závěrů práce s aktuálním vývojem v oblasti správy soudnictví (změny uskutečněné po odevzdání práce), nabízí se např.:
  - změna způsobu (centralizace) výběru justičních čekatelů v ČR (zrušení vyhlášky č. 303/2002 Sb.)
  - reforma správy soudnictví provedená v Polsku a její důsledky.
- 2) Rozvrh práce jako nástroj správy soudu, jeho právní povaha, požadavky na podobu rozvrhu práce, možnosti právní ochrany proti pravidlům stanoveným rozvrhem práce (z pohledu dalších orgánů správy soudnictví, účastníků řízení i soudců, jichž se pravidla týkají).
- 3) Bližší vysvětlení toho, proč autor považuje situaci, v níž by se místopředseda soudu po skončení svého funkčního období ucházel o funkci předsedy soudu, za „zjevné obcházení zákona“ (str. 150).

V Plzni dne 11. 4. 2018

Milan Podhrázký